

Okul-Çevre İlişkilerini Geliştirmenin Önemi ve Teknikleri

S. Savaş BÜYÜKKARAGÖZ (*)

ÖNEMİ : Amacına ulaşmak isteyen her kurum gibi okul da çevresiyle ilişkilerini geliştirmek ve iyileştirmek zorundadır. Bunun için temel koşul, halkın ve sosyal çevrenin desteğini sağlamaktır. Bu destek ve anlayışı sağlamak için okul sürekli gayret ve faaliyet içinde olmalıdır.

Hiçbir okul, içinde bulunduğu toplumdaki soyutlanmış olarak çalışamaz. Bu nedenle hertürlü sosyal değişikliğin eğitim üzerine etki yapması olağandır. Ayrıca, toplumun yetişkin üyelerinin, toplumdaki eğitimin araç ve süreçlerine kayıtsız kalması veya bunlardan habersiz bırakılması, eğitimin bu güçten zarar görmesine bile neden olabilir. Bu yüzden bir eğitim sisteminin işlemesi, halkın o sistemi anladığı ve benimsediği derecede kolaylaşır. (Bursalıoğlu, 1979, s. 191) Okulun çevresi ve bu çevrede yaşayan halk ile ilişkilerinde değişikliğe sebep olan çeşitli etkenler bulunabilir. Bunların başlıcalarını şöyle sıralayabiliriz: Bilim ve teknolojiadaki değişmeler, hızlı sanayileşme ve uzmanlaşma, nüfus akımları sosyal hareketlilik, aşırı şehirleşme v.b.

Yukarıda belirttiğimiz nedenlerden dolayı ortaya çıkan hızlı geçiş dönemlerinde, okullar birer sosyal merkez durumuna getirilmeye çalışılmalıdır. Okulların görev alanları, yetişkinlerin eğitimini de kapsayacak şekilde olmak durumundadır. Okul halk ilişkilerinin gelişmesi, halkın okula olan güvenini artırır. Halk okulu anlayabildiği oranda, okula yardımcı olur. Eğitimdeki gelişmelerden halka haber vermek, okul yöneticilerinin başlıca sorumluluklarından biridir. Böyle ilişkiler sonucunda sağlanan destek, eğitimin niteliğini de olumlu yönde etkileyecektir. Unutulmamalıdır ki iyi bir okul, çevresinin ilgi ve ihtiyaçlarını tanıyan, bunlara göre Millî Eğitimin amaçlarına da uygun düşecek politikalar belirleyen, bu politikaları planlı bir biçimde uygulayan kurumdur.

(*) Konya, S. Ü. İlahiyat Fakültesi Öğretim Görevlisi

TEKNİKLER : Her okul, aynı derecede halkla ilişkilerini sağlıklı bir şekilde sürdüremiyebilir. Bu duruma herşeyden önce bazı okul yöneticilerinin, konunun önemini anlamamış veya ilişkileri düzenleme tekniklerini öğrenememiş olmaları neden olabilir. (Bursalıoğlu, 1972, s. 75).

Yazarlar ve eğitimcilerin, okul toplum ilişkilerini ele alışlarında bazı ortak noktalar belirlediklerini görüyoruz. Bu ortak noktalar konusunda aşağıdaki yaklaşımdan hareket edebiliriz.

- 1 — Okulun kendisini faaliyetlerle tanıtması ve toplumu tanıtması,
- 2 — Kuvvetli bir okul aile birliğinin kurulması,
- 3 — Okulun bir toplum merkezi haline getirilmesi,
- 4 — Eğitim faaliyetlerinde toplum kaynaklarından faydalanma,
- 5 — Okulda genç kuşakların ihtiyaçlarının ne dereceye kadar karşılandığının birlikte incelenmesi. (Varış, 1978, s. 17).

Okulun çevresiyle ilişkilerini ayarlamada geçerli olan, saydığımız beş ana ilke ve tekniklerin herbirini teker teker açıklarken daha somut örnekler olması açısından mesleki ve tekniköğretime ağırlık verilecektir.

1 — Okulun kendisini faaliyetlerle tanıtma ve toplumu tanıtması: Çevrenin Sosyo-Kültürel ve ekonomik yapısı nedir? Okulun bulunduğu sosyal ortam ve çevre ile nasıl bir ilişki kurulmalıdır? Okul ne gibi sosyal faaliyetlerde bulunarak çevre halkı ile kaynaşmayı sağlayabilmelidir? v.b. konularda okul, çok iyi cevaplar aramalıdır. Mesleki ve teknik okullarımız açısından bir örnekle konuya yaklaşırsak; Mesleki ve teknik okullarımız üretken olan, ürettikleri mal ve hizmetleri çevreye tanıtmak durumunda kalan kurumlarımızdır. Döner sermayeleri kanalıyla halka satış yaparak, buldukları ilin çeşitli ticari merkezlerinde teşhir salonları açarak, mağaza vitrinleri kiralarak, buldukları bölgede fuarlarda pavyonlar açarak, tanıtım yapabilirler. Öte yandan bu okullarımız, sürekli piyasa taraması ve araştırması yaparak çevrenin ihtiyaç duyduğu hizmet ve üretim alanlarını tanımaya çalışmalıdır.

2 — Kuvvetli bir okul aile birliğinin kurulması : Mesleki ve teknik öğretim yapan bir okulda Okul-Aile ilişkisinin sağlanması ve kuvvetlenmesinde okullardaki rehberlik örgütlerinin önemi büyüktür. Öğrencilerin üretken olmasında, verimliliklerinde, şüphesiz ki, onun ilgi ve ihtiyaçlarının tanınması ve sorunlarının çözümünde sınıf öğretmenleri ve okul yönetimine de çok önemli görevler düşmektedir. Bu durum, her türlü Okul-Çevre ilişkileri açısından da aynen geçerlidir. Okul yöneticileri, Okul-Aile birliği toplantılarında okulu ile ilgili önemli konularda (Halkı ilgilendiren) halka bilgi vermelidirler.

Velilerden gelebilecek eleştirileri ve teklifleri okullar gözönünde tutmalıdır. Okulun çeşitli kısımları velilerin ziyaretlerine açık tutulmalıdır. (Büyükkaragöz, 1983).

3 — Okulu toplumun merkezi haline getirmek : Okulun sportif ve sosyal tesislerinden çevreyi faydalandırmak, oyun alanlarını çevre çocuklarına açık tutabilmek için her türlü tedbirler okul tarafından alınmalıdır. Mesleki teknik eğitim okullarında, açılan kooperatif eğitim programları, hizmet-içi eğitim programlarıyla çevredeki yetişkinler ve halkın yetiştirilmesi mümkündür (Külahcı, 1983).

4 — Eğitim faaliyetlerinde toplum kaynaklarından yararlanmak: Okula ayrılan ödenekler yetişmediği hallerde, okulun çeşitli ihtiyaçları çevrenin katkısıyla giderilebilir. Çevredeki kamu kurumlarının arabalarından, atölyelerinden yararlanmak mümkündür. Okul-Aile Birliği ve Koruma Derneklerinin faal çalışmaları bir okul için fevkalade önemlidir. Şu gerçek çok iyi bilinmelidir ki hiçbir ilk ve orta dereceli okulun, devletin gönderdiği resmi ödeneklerle ihtiyaçlarını karşılaması mümkün değildir. Bu nedenle okul, koruma derneklerinin sağlayacağı kaynaklara önemli miktarda ihtiyaç duyacaktır.

5 — Okulda genç kuşakların ihtiyaçlarının ne dereceye kadar karşılandığının birlikte incelenmesi : Bilindiği gibi öğrencinin, içinde bulunduğu yaşının ve gelişiminin özelliklerine göre çeşitli ihtiyaçları ve istekleri vardır. Gencin tatmin olmamış arzuları, engelleme ve çarışmalarından doğan duyguları, hayalleri ve beklentileri onu gerilime itebilecektir. Öğrencinin çok iyi bir ideal benlik geliştirebilmesi, ahlaki değerler kazanabilmesi için okulda öğretmen ve yöneticilerden çok yakın destek, sevgi görmeli, onlar tarafından olumlu faaliyetlere teşvik edilmelidir. Okulda düzenlenecek sportif ve sosyal faaliyetlere öğrencilerin katılımı sağlanmalıdır. Okul, rehberlik servisi ile Okul-Aile birliğinin maddi ve manevi katkıları ile öğrencinin iyi bir kişilik geliştirmesinde çok faydalı çalışmalar yapabilmelidir. Önemli olan, okulun başta müdür, md. yardımcıları, öğretmenleri ve tüm personelle konuya içten inanmalarıdır.

K A Y N A K L A R

- Bursalıoğlu, Z : Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış Kadioğlu Matbaası. Ankara. 1979
- : «Okul çevre ilişkisine sistem yaklaşımı A. Ü Eğitim Fak. dergisi. 1972. Cilt/1 No 1-2
- Büyükkaragöz, S : Eğitim yönetimi ders notları. S. Ü. İlahiyat Fak Konya. 1983
- Külahcı, M. Okul-Sanayi ilişkilerinin kuramsal temelleri ders notları. A. Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi. Yüksek Lisans. Ankara. 1983.
- Varış, F Eğitim Bilimine Giriş. Sevinç Matbaası Ankara. 1983.